

2.) Morebiti bi se vplaćani denar povrnio potom prošnje — in v slučaju — kam je nasloviti prošnju? I. G.

Odgovor: Po § 63. zakona z dne 30. julija 1900 naj ta učiteljica prosi, da sme dne 31. julija t. l. izstopiti iz službe. V tem slučaju ji pripada odpravnina, ki znaša njeno enoletno plačo, t. j. 1000 K. To je gotovo več kakor to, kar je vplaćala v penzijski sklad in česar ji ne povrnejo. Prošnja naj se naslovi na c. kr. deželni šolski svet; v nji naj se zaprosi v smislu navedenega paragrafa za vpokojenje. Ker se pa ji pokojnina ne more odmeriti, zaprosi torej odpravnino, ki se ji, ako je prošnja dobro utemeljena, po našem prepričanju ne more odbiti.

Dohtar Blažič.

Dopisi.

Istra.

Djetinjarije. Ovako moramo, i ako teška srca, nazvati poslednju skupštinu učiteljskog društva »N. Prosvjete« u Pazinu. Čast i društvu i učiteljima, koji su joj prisustvovali; mi kao liberalci poštujemo svačije mnijenje; ali dok si skupština bira onakve izvestitelje a la izvestitelj Omnibusa, tad moramo po plodu suditi stablo i cijelu tu komediju zajedno okrstiti: djetinjarije.

Za kojega ne bi znao, napominjemo ovdje najprije, ako i malo kasno, da je »N. Prosvjeta« držala svoju redovitu glavnu skupštinu u Pazinu, kojoj su prisustvovali i neki od opozicije. Kad je vladina većina, recimo joj tako, doznala, da će i opozicionalci učestvovati skupštini, počele se nekim poglavitim vladinovima gaće silno tresti. Odasli tekliče na sve strane i u predvečerje držali u kasno doba noći u pazinskoj čitaonici svoju klubsku sjednicu, da se sporazume za odsudnu bitku. Presjednik, koji nije prisustvovao, jer nije mogao, jer je imao u svojoj kući gosta uprav ono strašilo većine, učitelja Zeca, bio je sutradan od nekih bogoljubnika gosposki usapunan, te je nekako bio ponovno izabran u užem izboru jedva sa 9 od 40 glasova. Presjednik Matanić otvori skupštinu oduljim govorom, kojim je htio umiriti duhove, i, kolebajući između Scille i Karibda, nastojao, da budu vuci siti i ovce cijele. Iza njega uze riječ c. kr. učitelj pripravnice, Bačić, i predloži svojim jakim i nekako zapovijedajućim glasom, tajno glasovanje za sav tok skupštine i brisanje 7. točke t. j. rasprave o političkoj akciji nekih liberalnih učitelja u Istri. Pošto su mu obje dakako upalile, podje iz dvorane, te se već ne povraća do poslije objeda, da još za čas pregleda disciplinu svoje vojske.

Nego vratimo se skupštini.

Poslije Bačića diže se jedan iz manjine, te predloži, neka bi skupština proti zaključku odbora, primila u svoje društvo učitelja Zeca. Ali se je odbor pozvao na § 5. društ. pravila, po kojem odbor sam prima i odbija članove.

Diže se tada drugi član manjine te predloži, da se učitelja Zeca, koji bijaše izvana, primi taj dan kao gosta; bijaše bo većina odlučila, da se za taj dan, baš radi Zeca, ne primi nijednog gosta. »Jer je« — reče — »rugoba za XX. vijek i sramota za učiteljsko, čisto učiteljsko, a ne političko društvo, da svojega druga, svojega suputnika i suradnika na prosvjetnom polju, pa koje fele on bio, ne primimo u goste. Ta, valjda nije on takav zloduh, da će jednim pogledom obmamiti, začarati, hipnotizovati cijelo jedno društvo ne djece, nego zrelih iskusnih muževa!«

Nastao žamor među skupštinarima, a učitelj Medvediće, na poziv presjednikov, popitao jih pojedince za odluku i našao većinu glasova za predlog. Na to je Medvediće, a za njim sam presjednik pozvao Zeca društvu u goste. Čudite se, kako je mogao Zec biti toliko ustrpljiv i podnesti toliko poniženje. Eh tako: ne kao lav, koji, kad ne može svaliti duba pred pećinom, ostavlja je i ide dalje, nego kao crv, koji se ne plaši poteškoća, te uztrajno vrtajući obori stablo. Dok budemo imali takvih karaktera u mladoj našoj stranci, nemamo se bojati, da ćemo sustati, da ćemo izčeznuti.

Presjednikom bio je dakle izabran Matanić, a tajnikom Barbalić, dočim je opozicija dala svoje glasove za presjednika jednomu popu ondje prisutnomu, da se malo s njim našali i da tako karakteriše duh većine.

Bio je izabran novi odbor; ali se namah predviđalo, da će mu kratak biti vijek, pošto se tajnik odlučno izjavio, da ne će dohadjati k odborskim sjednicama, a ni presjednik sam nije bio baš zadovoljan svojoj časti. I sbilja, ne potraja dugo, te presjednik dađe ostavku, a obvdovjeli odbor sazva izvanrednu skupštinu.

O toj skupštini donáša Omnibus tri (ne jedno) izvješća, iz kojih vadimo, što je spomena vrijedno. Prvo kaže (Omnibus br. 316), da je bilo »oko 50 članova«, a treće veli »Omnibus br. 321 i 322), da je bilo »29 učitelja i 13 učiteljica«, dakle: 42! Tko laže? Nadalje veli, da su kroz cijelu skupštinu bili prisutni »Dr. D. Trinajstić« i »veleč.« (Ovaj mu je: veličastni, a Dr. Trinajstić taj mu je prosti g. Ele, Boga ti! Kao da su naši popovi nekakve milostive gospodjice!) »g. Fran Frankola«. Dakako: jedan treba da bude uvijek za svjedoka i kuratora, da ne bi nestašno učiteljstvo možda zabrazdilo, jer zla su vremena u ovom novom vijeku!

Skupštinu je otvorio podpredsjednik Svjetličić i »oduljim govorom pozvao skupštinare na ustrajan rad oko boljka i napretka pučke prosvjete i cijeloga hrvatskoga naroda u Istri. Na koncu bio je burno pozdravljen.« I mi ga »burno« pozdravljamo; a nadodajemo: da bi svugdje boljak i pučka prosvjeta napredovali kao u Štokovcima, jadnog li hrvatskog naroda u Istri. Nego o tom bit će još zgode, kad bude govora o našoj Družbi i o njezinom upravljanju s narodnom mukom.

»Kod druge točke dnevnog reda, t. j. kod čitanja zapisnika posljednje glavne skupštine razvila se živahna debata o tom, da li se ima ovjerovati taj zapisnik ili ne. Pošto član i bivši presjednik, Matanić, izjavi, da zapisnik sadržaje neke netačnosti i to baš radi onog nesretnog Zeca, bi zaključeno popraviti zapisnik.«

Nuti belaja! A, gospodine zapisniče, tako li Vas Vaši popovi uče, da sestavljate krive zapisnike?! Evala! Pa još griješite proti duhu svetomu, protiveć se istini poznanoj. A odriješene? Eh, lako Vama i Vašoj duši, dok ste im skuto-noša. Ipak, istina je i ovog puta pobijedila, a laž bje istisnuta, te »bi odlučeno popraviti zapisnik, kako je Matanić zahtjevao.«

Preskočimo treću i četvrtu točku.

Kod pete točke izabralo se novi odbor sa presjednikom Bačićem, c. kr. učiteljem pripravnice, na čelu. Novi presjednik zahvali se skupštini na povjerenju časti tako i sad »spotribilo mu se« i »morao se radi privatnih poslova odalečiti«, a da se više ne povraća za cijele skupštine.

»Kod zadnje točke dnevnog reda, t. j. eventualija razpravljalo se o više važnih stvari za učiteljstvo, a osobito o jednoj, koju za sada ne damo u javnost.« Ne razbijajte si,

čitaoci, glave za tu »jednu« stvar. To Vam je rasprava »radi časopisa, što bi ga se imalo izdavat kao glasilo učit. stališa« (Omnibus br. 316). Pa da nisu ovo djetinjarije? Ne podsjeća li vas ova izjava izvestitelja na ono dijete, koje je čekalo svojeg čaku na kućnim vratima. da mu kaže neku majčinu tobož tajnu: da su frite pekli? A otac je to sve već znao, jer mu je majka rekla u jutru, da će taj dan frite peći za večeru. I mi smo znali već sedam dana prije (Omnibus br 316) za te »fritole« izvestiteljeve, a sedam godina prije smo znali, da iz tih fritola ne bode večere, ako ih budu pekli takovi djetinjasti tajnici.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Vdovsko učiteljsko društvo. Člani tega društva se vladno opozarjajo, naj vplačajo letnino za l. 1906 vsaj v prvih dneh meseca aprila, ker bi sicer molče prenehali biti člani imenovanega društva po § 10. društvenih pravil.

Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem ima v sredo, dne 11. aprila 1906, dopoldne ob 10. uri v telovadnici prve mestne deške šole, Komenskega ulice, svoj občni zbor. Dnevni red: 1.) Ogovor načelnika. 2.) Tajnikovo poročilo. 3.) Blagajnikovo poročilo. 4.) Poročilo pregledovalcev društvenega računa in proračuna. 5.) Posamični nasveti, o katerih je vsaj 8 dni prej odboru naznaniti. 6.) Volitev prvomestnika, blagajnika in sedem odbornikov, od katerih stanuje $\frac{2}{3}$ v Ljubljani ali v bližnji okolici (§§ 22.) ter 3 pregledovalcev računa zunaj odbora.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek, 5. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne v okoliški šoli po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. O lepem deklamovanju v ljudski šoli (g. dr. Bezjak). 4. Nerazdeljeni pouk (gg. Kopic in Vauhnik). 5. Volitev delegatov za »Zavezo«. 6. Razni predlogi. K prav obilni udeležbi vabi

J. Kopic, predsednik.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico zboruje dne 5. aprila ob 10. dopoldne v šoli Leitersberg po sledečem dnevnem redu: 1.) Zapisnik o zborovanju dne 1. februarja 1906. 2.) Dopisi. »Zaveza avstr. jugoslov. učit. društev« nalaga razmotrivanje o temah za XVIII. glavno skupščino. Prosi se priprave na pogovor o temah: a) Razdeljen in nerazdeljen pouk. b) Učiteljevo delovanje izven šole. 3.) Kmetijska nadaljevalna in ljudska šola. 4.) Volitev delegatov za XVIII. glavno skupščino v Šoštanju. 5.) Predlogi in nasveti. Pred zborovanjem ob $\frac{1}{2}$ 10. seja društvenega odbora. Obilne udeležbe pričakuje

Požegar, tač. načelnik.

Okrajna učiteljska skupščina za okraje Celje okolica in Šmarje se vrši 14. dne julija 1906 v celjski deški okoliški šoli ob pol 9. dopoldne po sledečem dnevnem redu: 1. Volitev dveh zapisnikarjev in čitanje pravičnega reda. 2. Poročanje okrajnega šolskega nadzornika. 3. Razglasanje od zadnje skupščine došlih zakonov in odredb, tičočih se ljudskega šolstva. 4. Pogovarjanje sledečih nalog: A. Pravo otroka in varstvo tega s posebnim ozirom na šolsko mladino. B. Vzgojna sila jezikovnega pouka. C. Slučajno: Izbrati je one narodne in druge posvetne, še ne aprobirane slovenske pesmi, ki so primerne za ljudsko šolo. Poročevalca gg. Černej Ludovik in Vrečar Rajko. Druge poročevalce določi na dan skupščine predsednik. 5. Poročilo komisije okrajne knjižnice: a) o stanju in uporabi okrajne učiteljske knjižnice, b) o uporabi knjižnične delščine. 6. Volitve: a) stalnega konferenčnega odbora, b) komisij za knjižnici. 7. Predlogi in želje udov. — Člani skupščine, ki želé staviti kake samostojne predloge, morajo take poslati saj osem dni pred skupščino okrajnemu šolskemu nadzorniku Josipu Supaneku v Celje.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 18. t. m. na Rečici. Udeležba povoljna. Ob 11. uri otvori g. Ivan Kelc zborovanje, pozdravljajoč navzočnike. Omenja, da je član našega društva, gđc. Lea Kališ, odšla iz okraja, njena naslednica gđc. M. Troha pa je danes k našemu društvu pristopila kot član. Tudi na jesen v naš okraj prišedši g. Jos. Korban je pristopil k društvu. Nadalje se predsednik spominja v zadnji dobi umrlih prijateljev šolstva in učiteljstva gospodov trgovca Jakoba Božiča v Gornjem gradu, Korena pri Sv. Janžu in zlasti pa deželnosodnega svetnika Maks Vidica v Gornjem gradu. V znak sožalja vstanejo vsi navzoči. Po prečitaniu zapisnika zadnjega zborovanja in došlih dopisov se pride k točki: Razprava o »Lehrerbundu«. G. Praprotnik razpravlja prav temeljito in obširno o »Lehrerbundu« in o štajerski stanovski organizaciji. Povedal je tudi marsikaj, kar nismo čitali v strokovnih listih. Izreče se mu srčna zahvala za poročilo. Nato se je vnel razgovor o nerazdeljenem in razdeljenem času pouka. G. Šijanec je na podlagi dr. Cenkičevega govora v Zagrebu priporočal nerazdeljen pouk; g. Kocbek pa je navedel iz Hermanove brošure nekatere točke, ki so kontra. Tovariši Praprotnik, Kelc, Wudler itd. so še tozadevno govorili in navajali iz lastne izkušnje marsikaj. Končno se sprejme g. Kocbekov predlog: do prihodnjega zborovanja, ki je v maju, naj se sestavijo teze in naj vsak premišljuje o tej zadevi, tako da bomo takrat mogli staviti konkretne predloge. »O pritlikavcih« je razpravljajal tovariš Praprotnik temeljito in zanimivo. Ker namerava predavatelj svoj referat priobčiti v kakem listu, kar je želeli v interesu dobre stvari, ne razpravljamo tukaj o tem. G. Kelc je predaval o šolski kuhinji. Ker obstoji v Novi štifti, kjer slušbuje g. poročevalec, taka, je iz lastne skušnje lahko navedel važnost takih naprav. Vsa predavanja so bila zanimiva, zato so jih zborovalci poslušali pazljivo in je vsem poročevalcem donela hvala. Delegatom se izvolijo: za »Zavezo« zborovanje v Šoštanju g. Kocbek in g. Šijanec; za »Lehrerbund« g. Praprotnik, za spodnještajersko, »zvezo« g. Šijanec. Soglasno se sklene, da se skupščine v Šoštanju vdeležijo vse učiteljstvo gornje-grajskega okraja polnoštevilno. O znanem predlogu štajerske kmetijske družbe razpravlja g. Praprotnik. Glavni namen ljudske šole ni podajati otrokom strokovni kmetijski pouk, pač pa ga navdušiti za kmetijske nauke. Če je šola to storila, da je otroke navdušila za kmetijstvo in za kmetijske knjige, je storila dovolj. Prenapetost ni dobra. Sprejme se soglasno resolucija: »Društvo se odločno izreče proti temu, da bi se kmetijski strokovni pouk kot predmet uvedel v ljudske šole in to še brez vprašanja učiteljstva. Na podlagi sedanjih učnih načrtov lahko vsak učitelj na najširši podlagi poučuje o kmetijstvu, torej ni treba posebnih učnih ur. Če pa gospodje v Gradcu želijo boljši napredek kmetijstva potem šolstva, pa naj v vsakem okraju napravijo po eno kmetijsko šolo in specialno v našem okraju še gozdarsko.« Za nabiranje slov. narodnih pesmi je govoril g. Praprotnik, g. Kocbek pa je kot poverjenik »Slov. šolske Matice« omenil, da so v našem okraju še tri šole, kjer ni nihče naročen na »Matico«. (Naročeni so: 6 šol od 12, 4 učitelji od 15 svetnih učiteljev, nič učiteljic od 13, okrajna uč. knjižnica in javna knjižnica na Gorici, torej 12 članov. Bilo bi pa lahko 12 šol, 15 učiteljev 13 učiteljic, obe knjižnici, 12 katehetov, 4 čitalnice, oziroma bralna društva in nekaj prijateljev šolstva, tedaj p o t e m več kot sedaj. Brez komentarja! Opomba poročevalca) Prihodnje zborovanje je dne 6. maja na Ljubnem. Po zborovanju ki je trajalo približno tri ure, smo šli v gostilno k Čuježu, kjer smo bili izvrstno in ceno postreženi. Pri petju in napitnicah nam je bliskoma čas potekel in morali smo ostaviti prijazno Rečico in se napotiti domov.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj je zborovalo 19. dne marca v Celju v navadnih prostorih. Namesto odsotnega tov. predsednika je prevzel predsedstvo tov. podpredsednik A. Petriček iz Zalca, ki je iskreno pozdravil v obilem številu došle tovariše in na novo pristoplega tov. Valenčiča iz Celja ter gosta tov. Jak. Vrečka iz Šoštanja in gđc. Hinterlechner. Po prečitaniu in odobrenju zadnjega zapisnika se izvolijo tovariši, da bodo pri prihodnjem dru-